

7-14949/
30

(1973)

Nie wypożycza się

INSTYTUT JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO W AMERYCE

POŚWIĘCONY BADANIU NAJNOWSZEJ HISTORII POLSKI

Dr. Jan Fryling, prezes

Michał Budny, dyrektor

**PIŁSUDSKI INSTITUTE OF AMERICA
FOR RESEARCH IN THE MODERN HISTORY OF POLAND, INC.**

BIULETYN

ROK XXX.

MARZEC, 1973

**A NON-PROFIT EDUCATIONAL INSTITUTION
CONTRIBUTIONS ARE DEDUCTIBLE FOR INCOME TAX PURPOSES**

381 PARK AVENUE SOUTH, NEW YORK, N.Y. 10016

TEL. (212) MU3-4342

144/80 d.2.

TRZYDZIEŚCI LAT

Nie można wszystkich lat mierzyć tą samą miarą, chociaż w każdym z nich liczba dni jest jednokowa. Jedne lata mijają szybko i nie zapisują się trwale w pamięci, inne zaś żłobią w niej nie zatarty ślad. Lata łatwe i szczęśliwe na ogół bledną we wspomnieniach, lata pełne cierpienia i trudów nie znikają z nich prawie nigdy.

Losy naszego narodu od chwili wybuchu drugiej wojny światowej, są dziejami bezprzykładowych okrucieństw, dokonanych na ziemiach polskich przez nazistowskich i sowieckich najeźdźców, a od zakończenia wojny są świadectwem krzywdy wyrządzonej Polsce wbrew sprawiedliwości i prawu.

Jednakże wśród tych, którzy pozostali na emigracji, nie chcąc wracać do Kraju rządzonego przez jednostki całkowicie obce przytłaczającej większości narodu, znaleźli się ludzie nie ulegający rozpacz i zniechęceniu. Ożywieni wiarą i poczuciem obowiązku służyli w tym najciemniejszym okresie naszych dziejów, szukali oni takiego pola pracy, na którym, w granicach istniejących warunków, mogliby nadal być użyteczni Ojczyźnie.

Garstka takich ludzi, zebrana przed 30-tu laty w Nowym Jorku, postawiła sobie pytanie, co im czynić należy. Odpowiedź na nie dała częściowo ówczesna sytuacja świata, ponieważ jednym ze źródeł tragicznego położenia Polski, były również - obok złej woli i świadomie szerzonych fałszów - brak wiedzy o tym kraju leżącym w sercu Europy, albo wiedza oparta na bardzo kruchych podstawach.

Zrozumieli to zebrani wówczas w Nowym Jorku, a było ich zaledwie kilku - i postanowili, celem przeciwdziałania temu stanowi rzeczy, powołać do życia Instytut Józefa Piłsudskiego, poświęcony badaniu najnowszej historii Polski, nawiązując nic tradycji do istniejącego przed wojną w Warszawie Instytutu, noszącego tę samą nazwę. Nazwisko Józefa Piłsudskiego pozostało nadal symbolem, przypominając wskrzesiciela Polski i bojownika o jej wolność, całość i niepodległość.

Przed 30-tu laty miał już Instytut nowojorski silne podstawy moralne - i prawie żadnych materialnych. Rok po roku, jedno i drugie stawały się coraz silniejsze. Pomoc Polonii amerykańskiej, poparcie nowej emigracji, wytrwałość ofiarnych pracowników Instytutu, uczyniły go tym czym jest obecnie - czołową polską placówką naukową na tej półkuli.

O etapach tej pracy i osiągnięciach Instytutu mówi broszura, która wkrótce dojdzie do rąk czytelników. Toteż treści jej powtarzać tutaj nie będziemy.

Ocenę działalności Instytutu pozostawiamy tym, którzy przyczynili się do jego powstania i tym, którzy widzą interes narodowy w utrzymaniu i rozwoju tej instytucji.

Po 30-tu latach istnienia, Instytut oczekuje nadal ich poparcia i czynnego uznania jego pracy dla Polski i Prawdy.

PRACE NAUKOWE

W roku ubiegłym Instytut nasz był bardzo czynny. Zostało to spowodowane coraz głębszym wejściem Instytutu w polskie i międzynarodowe życie naukowe. Wydawnictwa Instytutu lub inne publikacje powołujące się na bogate zbiory dokumentów i biblioteki Instytutu, ściągają do niego licznych uczonych, przede wszystkim z Ameryki, a także z Anglii i Europy. Wśród świata naukowego informacje o źródłach dokumentów historycznych rozchodzą się szybko i coraz częściej napływały zgłoszenia osobiste lub pisemne o pomoc w pracach danego historyka.

Poniżej podajemy tematy nad którymi pracowali starsi i młodszy historycy. Byli to bądź profesorem, bądź doktoranci i magistranci różnych uniwersytetów, bądź też studenci wyższych semestrów opracowujący swe tematy seminaryjne.

Jednego z doktorantów pragniemy tu wymienić z nazwiska. Jest nim ks. dr. Zdzisław Musialik, członek wspierający Instytutu. Ks. Musialik od dwóch lat opracowywał swą tezę doktorską w St. John's University w Nowym Jorku o roli gen. Weyganda w bitwie warszawskiej 1920 r. Materiały do tej pracy w ogromnej większości znalazł w naszym Instytucie tak, że mógł on w stosunkowo krótkim czasie ukończyć pracę doktorską, a w listopadzie 1972 r. ją obronić. Jest on więc w pewnym stopniu wychowankiem Instytutu. Składamy nowemu doktorowi serdeczne gratulacje i oczekujemy opublikowania tak ważnego przyczynku do najnowszej historii Polski.

PRACE NAUKOWE (c. d.)

A oto tematy nad którymi pracowano w Instytucie Piłsudskiego w 1972 roku:

BIOGRAFIA MARSZAŁKA RYDZA-ŚMIGŁEGO - ŻYCIORYS MACIEJA RATAJA - ŻYCIORYS ROMANA DMOWSKIEGO
 - JÓZEF PIŁSUDSKI: EWOLUCJA IDEI POLITYCZNYCH, SPOŁECZNYCH I WOJSKOWYCH - ROLA J. PIŁSUDSKIEGO W OKRESIE REWOLUCJI 1904-05 - RZĄD I. PADEREWSKIEGO W 1919 r. - ZAGADNIENIE KOMUNIZMU W POLSCE - TRZECIE POWSTANIE GÓRNOŚLĄSKIE - POWSTANIE WARSZAWSKIE 1944 r. (DWA PRACOWNIKÓW) - ZJEDNOCZENIE POLSKI POD WZGLĘDEM KOMUNIKACYJNYM W PIERWSZYCH LATACH NIEPODLEGŁOŚCI - NARODOWA DEMOKRACJA 1887-1907 - POCZĄTKI IDEOLOGII STRONNICTWA NARODOWEGO - POLSKA ELITA POLITYCZNA W OKRESIE DWUDZIESTOLECIA - POLSKA W OKRESIE 1918-1939 (DUŻA PRACA KTÓRĄ OD PARU LAT OPRACOWUJE RICHARD WATT) - GWARANCJE ANGIELSKIE DLA POLSKI W 1939 r. - PAKT WSCHODNI - POLITYKA ZAGRANICZNA POLSKI W DRUGIEJ WOJNIE ŚWIATOWEJ - STOSUNKI POLSKO-UKRAIŃSKIE 1919-1920 - STOSUNKI POLSKO-NIEMIECKIE 1932-33 - SPRAWA BIAŁORUSKA W POLSCE 1918-21 - HISTORIA 2-GO PUŁKU PIECHOTY LEGIONÓW - WESTERPLATTE - "ZIMNA WOJNA" LATA 1943-46 - PRASA POLONIJNA A WYPADKI W POLSCE 1956 r.

Powyższe tematy mają charakter czysto naukowy. Ale do Instytutu zgłaszają się także autorzy powieści, którzy chcą w nich podać możliwie ściśle tło historyczne swego opowiadania. Jeden z nich pisze psychologiczną powieść o dwóch pokoleniach lotników niemieckich z pierwszej i drugiej wojny światowej. Potrzebne mu były dokładne dane o niemieckiej akcji lotniczej na Polskę we wrześniu 1939 r., które znalazł w Instytucie.

Dla drugiego autora (kobieta) było ważnym zebrać ściśle informacje o pobycie żołnierzy wojska polskiego w Rumunii po kampanii wrześniowej 1939 r. i o sytuacji Polaków wysiedlanych do Rosji w 1939-41 roku. Również i jej mogliśmy dostarczyć te wiadomości i omówić całość zagadnienia.

WYDAWNICTWA

W roku 1972-gim Instytut nowojorski wspólnie z londyńskim wydał angielskie tłumaczenie podstawowej pracy Józefa Piłsudskiego "ROK 1920" (patrz książki do nabycia). Wydanie tego dzieła, drukowanego w Holandii, ciągnęło się długie lata. Jest to piąte skończone tłumaczenie po wydaniu rosyjskim, francuskim, węgierskim i niemieckim (przed wojną). Polskich wydań tej pracy było cztery (ostatnie w Londynie w 1941 r.), wszystkie dzisiaj trudne do nabycia.

Po ośmioletniej przerwie Instytut Piłsudskiego w Nowym Jorku i Londynie, wydały wspólnie 8-my tom "NIEPODLEGŁOŚCI" (patrz książki do nabycia).

Instytut dopomógł do wydania książki premiera Janusza Jędrzejewicza "W SŁUŻBIE IDEI" (patrz książki do nabycia), przekazując na ten cel \$1,000,00 z donacji ofiarnego naszego członka Rady z Chicago, L.A. Kupferwassera i zakupując 100 egzemplarzy tej książki, które w znacznej mierze zostały już sprzedane.

ARCHIWUM

Do archiwum dokumentów wpłynęło w 1972-gim roku szereg pozycji o bardzo wielkiej wartości. Instytut Piłsudskiego w Londynie (płk. St. Biegański) przekazał nam fotostaty odpisów niektórych aktów Kapituły orderu Virtuti Militari z lat 1920-24 z uwagami i opiniami Kanclerza Kapituły Marszałka Piłsudskiego. - Dr. Stefania Stanisławska (Yale University) ofiarowała Instytutowi fotostaty dokumentów z brytyjskiego Foreign Office, dotyczące sprawy ministra Józefa Becka z czasu gdy był internowany w Rumunii 1940-44. - Jan Weinstein (Londyn) przesłał nam fotostaty oryginalnych dokumentów z Foreign Office, dotyczące Katynia. - Michał Tarnowski (New York) przekazał nam swoje duże archiwum prywatne. - Płk. Leon Mitkiewicz i Maria Mitkiewiczowa ofiarowali do zbiorów Instytutu, wiele manuskryptów prac pułkownika, z nich niektóre nieopublikowane, wraz z oryginałami załączonych dokumentów, a także piękną oprawną reprodukcję obrazu Wojciecha Kossaka "Rewia kawalerji w Krakowie 1933 r.". - Lech Kantecki (Londyn) ofiarował bardzo cenną kolekcję 20 odznak pułkowych wojska polskiego. - Jerzy Kucharski przygotował album pocztówek legionowych z właściwym opisem, co stanowi cenny zbiór dla studium Legionów Polskich 1914-1918 r.

Szereg innych osób przesłało do Instytutu wiele dokumentów historycznych z różnych okresów, często bardzo wartościowych.

(ARCHIWUM c. d.)

W ciągu ubiegłego roku posunęła się znacznie naprzód praca nad dalszym porządkowaniem archiwum i udostępnieniem naukowcom zawartych w nich dokumentów. - Tak więc dr. Leopold Obierek ukończył ogólny układ aktów trzech powstań Górnoszląskich, zawartych w dwóch stalowych szafach. - T. Katelbach uporządkował i spisał ogólny katalog archiwum Wacława Studnickiego, zawierający wiele tysięcy aktów dotyczących życia Polaków w Niemczech od 1945-go roku. Ukończono segregację wielkiego archiwum Komitetu Narodowego Amerykanów Polskiego Pochodzenia (KNAPP) z lat 1942-1960, które obecnie może być dostępne dla pracowników naukowych. To samo dotyczy papierów Kongresu Polonii znajdujących się w Instytucie.

Uporządkowano również archiwum teczek imiennych i rzeczowych, które skatalogowano. - E. Kleszczyński zakończył porządkowanie archiwum fotografii osób, miejscowości i wojska. W toku znajduje się chronologiczne ułożenie fotografii Marszałka Piłsudskiego.

Akcja ta wymaga jeszcze dalszego wielkiego wkładu czasu i pracy, by dać zadość normalnym potrzebom archiwalnym. Wymagałoby to jednak pełnego zatrudnienia pracowników Instytutu, którzyby mogli poświęcić na to wiele czasu. W obecnych warunkach finansowych Instytut nie może sobie na to pozwolić.

BIBLIOTEKA

Biblioteka Instytutu stale zwiększa się i liczyła na 1-go stycznia 1973 5,343 książek, wzrost w ciągu ostatniego roku o 936 pozycji. Wszystkie książki są skatalogowane. Poza tym istnieje ok. 3,500 broszur nieskatalogowanych, lecz ułożonych rzeczowo, dla łatwego wykorzystania. Stan czasopism na 1-go stycznia 1973 r. wynosił 1,513 pozycji z których 93 dotyczy prasy Polski Podziemnej 1939-1946. Całość jest skatalogowana.

Instytut wziął udział w kiermaszach książki polskiej, zorganizowanych w listopadzie 1972 w Waszyngtonie oraz w dniach 9 i 10 grudnia 1972 w nowojorskim Instytucie Naukowym, gdzie stoisko Instytutu było przedmiotem dużego zainteresowania.

Poza zakupem książek wiele osób przyczyniło się swymi darami do zwiększenia naszej biblioteki i archiwum. - L.A. Kupferwasser (Chicago) nadesłał około 100 pocztówek legionowych. - Pani J. Matecka (Waszyngton), wdowa po zmarłym członku Instytutu płk. Józefie Mateckim, przekazała Instytutowi polski dział jego biblioteki, wynoszący 110 pozycji. - Dr. Lesław Bodenski (New York) ofiarował 30 książek i wiele roczników pism. - Wśród innych ofiarodawców, którzy przesyłali nam książki, broszury, dokumenty, pisma, fotografie i różne pamiątki, należy wymienić następujące instytucje i osoby:

Assembly of Captive European Nations (ACEN), Henryk Archacki (New York), J. Białasiewicz (Chicago), Dr. S.L. Boyar (New York), Marion Coleman (Cheshire, Conn.), Janina Czermańska (New York), Wiesław Domaniewski (New York), W.T. Drymmer (Ottawa), Władysława Dziarczykowska (California), Prof. M.K. Dziewanowski (Boston), Stefania Eminowicz (Phoenix, Ariz.), Leon B. Flieger (New Britain, Conn.), Wacław S. Flisiński (New York), Dr. Jan Fryling (New York), Pani Grabińska (New York), Dr. Henryk Gruber (Buenos Aires), Gen. A. Gruszka (Oakland, N.J.), Płk. Piotr Harcaj (Chicago), Prof. Bronisław Hełczyński (Londyn), Edmund Hemmerling (Irvington, N.J.), T. Idzikowski (Daytona Beach, Fla.), Maria Jackowska (Nicea), Stefan Jankiewicz (Chicago), Aleksander Janta (New York), Prof. W. Jędrzejewicz (New York), Stanisław Jordanowski (New York), Alicja Karpińska (New York), Tadeusz Katelbach (New York), Bohdan Kawecki (New York), Edward Kleszczyński (New York), Dr. A. Korczyński (New York), Witold Korsak (New York), Jan Kowalski (New York), Felicja Krance (Oshkosh, Wis.), Dr. Witold Langrod (New York), Płk. Leśniak (Londyn), Konrad Libicki (Londyn), Zofia Łepkowska (Pretoria), Franciszek Mościcki (New York), Dr. Leopold Obierek (New York), V. Panuciewicz (Chicago), Tadeusz Pawłowicz (New York), Mjr. J.W. Powers (Chatham, N.J.), Jadwiga Ranciewicz imieniem Federacji Kobiet Polskich w Kanadzie (Vancouver), Doman Rogoyski (Waszyngton), Arnold Rostan (New York), Adam Rudzki (New York), Tadeusz Słoński (Jersey City, N.J.), Tadeusz Święcicki (Paryż), Ks. Płk. Fr. Tyczkowski (New York), Damian Wandycz (New York), Jan Weinstein (Londyn), Richard Woytak (Carmel, Calif.), T. Zawistowski (Storr, Conn.) Czesław Zbierański (New York).

Wszystkim ofiarodawcom składamy serdeczne podziękowanie za przysłużenie się dobrej sprawie powiększenia zbiorów Instytutu Piłsudskiego w Ameryce.

ODCZYTY

Dnia 17-go marca 1972 ks. Zdzisław Musialik wygłosił odczyt p.t.:

"ROLA GEN. WEYGANDA PODCZAS BITWY WARSZAWSKIEJ W SIERPNIU 1920 ROKU".

Dnia 26-go maja 1972 Instytut zorganizował "WIECZÓR KSIĄŻKI" podczas którego Konrad Libicki omówił książkę Karola Krzewskiego "KAPRAL SZCZAPA", Jan Fryling - "W SKUŹBIE IDEI" Janusza Jędrzejowicza, Aleksander Korczyński - czasopismo "NIEPODLEGŁOŚĆ" i Wacław Jędrzejewicz - angielskie wydanie dzieła Józefa Piłsudskiego "ROK 1920".

Dnia 17-go listopada 1972 odbył się odczyt Romana Michałowskiego na temat:

"POLSKA A UKŁAD SIŁ MIĘDZYNARODOWYCH W EPOCE ATOMOWEJ".

29-TE WALNE ZGROMADZENIE CZŁONKÓW INSTYTUTU

Dwudzieste-dziewiąte doroczne Walne Zgromadzenie Członków Instytutu otworzył w dniu 17-go marca 1972 roku, w sali Fundacji Kościuszkowskiej w Nowym Jorku prezes Wiesław Domaniewski, wzywając obecnych do uczczenia pamięci Marszałka Piłsudskiego chwilą milczenia. Uczczono również pamięć członków Instytutu, zmarłych w ciągu roku ubiegłego.

Na przewodniczącego Zgromadzenia powołano prof. Aleksandra Korczyńskiego, a na sekretarza sen. Tadeusza Katelbacha. Do Komisji Nominacyjnej wybrano p. B. Kaweckiego jako przewodniczącego oraz pp. Annę Lipską i A. Brzenka jako członków. Odczytany protokół poprzedniego Walnego Zgromadzenia został przyjęty bez zmian.

W osobnych przemówieniach prezes Domaniewski i dyrektor dr. Jan Fryling, przedstawili w ogólnych zarysach działalność Instytutu w ciągu ubiegłego roku. Szczegółowe sprawozdanie z zakresu prac naukowych, zbioru dokumentów archiwalnych i biblioteki, zostało zamieszczone w Biuletynie Instytutu za rok XXIX, Marzec 1972 r. Uzupełniając te sprawozdanie, kierownik działu naukowego prof. Wacław Jędrzejewicz wymienił szereg tytułów prac naukowych (doktoratów), opracowywanych przez szereg naukowców w porozumieniu i na podstawie dokumentów Instytutu. Podkreślił on pogłębianie współpracy z pokrewnymi instytucjami w Londynie, Paryżu i Rzymie.

Sprawozdanie finansowe za rok 1971, zamieszczone w Biuletynie i odczytane na Zgromadzeniu, wykazuje że finanse Instytutu przedstawiają się zadawalająco. Powiększyła się również liczba członków Instytutu.

Po przyjęciu powyższych sprawozdań do zatwierdzającej wiadomości i po uchwaleniu preliminarza budżetowego na następny rok administracyjny, Walne Zgromadzenie, na wniosek przewodniczącego Komisji Rewizyjnej, p. Czesława Zbierańskiego, udzieliło jednomyślnie absolutorium z podziękowaniem dla ustępujących władz Instytutu.

Na wniosek Komisji Nominacyjnej przedłożony przez jej przewodniczącego p. B. Kaweckiego, Walne Zgromadzenie wybrało jednogłośnie następujące władze Instytutu na następny rok administracyjny:

Zarząd: Prezes - dr. Jan Fryling; wice-prezesi - prof. Wacław Jędrzejewicz i prof. Aleksander Korczyński; skarbnik - p. Wiesław Domaniewski; sekretarz - sen. Tadeusz Katelbach.

Członkowie Rady: Halina Białokur, płk. K. Buterlewicz, Stanisław Gierat, prof. Tadeusz Gromada, sen. Edward Kleszczyński, L.A. Kupferwasser, dr. Jan Librách, Tadeusz Pawłowicz, płk. Andrzej Poman, E. Rychłowski, dr. Oskar Schenker, Damian Wandycz, prof. Piotr Wandycz, Władysław Wantuła.

Rada Instytutu wybrała ponownie prof. Oskara Hałeckiego doradcą do spraw naukowych oraz dotychczasowego wice-dyrektora p. Michała Budnego, dyrektorem Instytutu.

Walne Zgromadzenie wyraziło szczególne podziękowanie ustępującym: prezesowi Domaniewskiemu i dyrektorowi Frylingowi za ich wybitne zasługi na rzecz Instytutu. Uchwalono również podziękowanie dla przewodniczącego i sekretarza Zgromadzenia, prof. Korczyńskiego i sen. Katelbacha.

Po zamknięciu obrad Walnego Zgromadzenia odbył się odczyt ks. Zdzisława Musialika na temat roli gen. Weyganda podczas bitwy warszawskiej w sierpniu 1920 roku.

DARY

JEDNORAZOWE DARY I DOBROWOLNIE PODWYŻSZONE SKŁADKI CZŁONKOWSKIE

(POWYŻEJ \$20)

Fundacja Alfreda Jurzykowskiego	8,000	H. Choroszewski	30
Alex Cieślak (z zapisu w testamencie)	1,000	Płk. P. Harcaj	30
Zofia Szewczenko	1,000	Prof. W. Jędrzejewicz	27
Dr. Henryk Gruber	1,000	A. i J. Bajor	25
Maria Mas	500	Katarzyna Baluk	25
Płk. Józef Grodzki (z zapisu testam.)	340	A. Bielański	25
W. Falencki	150	J. Bielec	25
Jan Weiss	105	B. Kuciejki	25
S. Z. Kowalski	100	Polish American Congress (Fla.)	25
F. Przewdziekoński	100	Polish University Club of N.Y.	25
W. Domaniewski	75	St. Stanislaus Church (Buffalo)	25
Dr. A. Korczyński	62	S.P.K. Zarząd Główny	25
S.P.K. Koło No. 32	55	S.P.K. Koło No. 3	25
J. Brzustowicz	50	S.P.K. Koło No. 19	25
Dr. S. Korzeniowski-Nałęcz	50	S.P.K. Koło No. 31	25
Ks. Dr. Z. Musiałik	50	S.W.A.P., Placówka No. 35	25
Dr. A. Rytel	50	A. Baliński	24
Dr. R. Szawłowski	50	Prof. W. Drzewieniecki	24
G. Braynack	45	Jan Kowalik	24
S. Kinastowski	38	Płk. A. Pomian	24
T. Kazimirek	37	Assoc. of Poles in N.Y.C. and Moniuszko	22
J. Gałązka	35	Anna Bannet	22
F. Łaska	32	Alicja Karpińska	22
F. Śmigiel	32		
		razem	13,530

(OD \$10 DO \$20)

Cz. Borowicz	20	Norbert Geniusz	10
Prof. Z. Brzeziński	20	Dr. W. Kawecki	10
E. Cwikło	20	Koło Karpatczyków	10
K. Larys	20	Kazimiera Kopanska	10
A.E. Ehrenkrentz	18	Z. Madaliński	10
Z. Łepkowska	17	K. Piekarski	10
J. Berstka	15	Polish National Home	10
J. Librach	15	Polish Women's Club	10
P. Ostrowski	15	Maria Rochowczyk	10
H. Kogut	15	G. Rowińska	10
A. Koper	15	S.P.K. Koło No. 39	10
J. Mastalski	15	S.W.A.P. Placówka No. 40	10
Polish Air Force Ass.	15	S.W.A.P. Placówka No. 74	10
L. Raginski	15	S.W.A.P. Placówka No. 95	10
Helena Fedorowicz	12	S.W.A.P. Placówka No. 149	10
A. Sawicki	12	S.W.A.P. Placówka No. 173	10
M. Szabliński	12	S.W.A.P. Placówka No. 206	10
A. Abramowski	10	T. Szeremeta	10
Ass. of Polish Women	10	E. Talat-Kielpsz	10
Central Council of Polish Organ.	10	Z.N.P. Grupa 1033	10
Cicero Society	10		
E. Danielczuk	10	razem	\$521

Spisu normalnych składek członkowskich w wysokości \$12 nie zamieszczamy.

PROŚBA O DARY

Wiele osób posiada przedmioty, które stanowią dla nich pewną wartość, ale z czasem ulegają zniszczeniu, albo zostają uniesione z mieszkania. Mamy na myśli książki, broszury, czasopisma, dzienniki, dokumenty, listy, fotografie, odznaki pamiątkowe i t.p. - O ile materiały te odnoszą się do historii Polski, mogą one stanowić cenne wzbogacenie archiwum Instytutu. - Prosimy osoby, które tego rodzaju rzeczy chciałyby ofiarować, o porozumienie się telefonicznie lub listownie z Instytutem.

SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 1972

FINANCIAL STATEMENT FOR 1972

Saldo bankowe na dzień 31-go grudnia 1971	
Bank balance on December 31, 1971	2,898.77
Konto oszczędnościowe First N-al City Bank	
Savings account First N-al City Bank	21,394.91
Konto oszczędnościowe Manufacturers Trust Co.	
Savings account Manufacturers Trust Co.	1,481.76

Razem
Total 12/31/1971 25,775.44

Wpływy w roku 1972	
Income in 1972	24,464.71
	Razem
	Total 50,240.15

Wydatki w roku 1972	
Expenses in 1972	23,330.97
Saldo	
Balance 12/31/1972	26,909.18

Wpływy - Income

Dary	
Donations	13,693.18
Składki członkowskie	
Membership dues	4,023.92
Sprzedaż książek	
Book sales	5,657.13
Odsetki na kontach oszczędnościowych	
Interest on savings accounts	997.73
Dochody z odczytów	
Income from lectures	92.75
	Razem
	Total 24,464.71

- 1) Pozycja "Różne" zawiera m.in.: koszty Walnego Zgromadzenia, wydatki członków Zarządu, opłaty bankowe, ogłoszenia i nekrologi.
- 1) This sum includes among others: Annual Meeting costs, officers expenses, bank charges, advertising and obituaries.

Rozbicie tej sumy:

Breakdown of this sum:

Saldo bankowe w Manufacturers Hanover Bank	
Bank balance in Manufacturers Hanover Bank	4,094.78
Konto oszczędnościowe First N-al City Bank	
Savings account First N-al City Bank	21,324.79
Konto oszczędnościowe Manufacturers Trust Co.	
Savings account Manufacturers Trust Co.	1,549.61
	Razem
	Total 26,909.18

Rozchody - Disbursements

Lokal i światło	
Rent and electricity	6,553.40
Materiały biurowe	
Office supplies	579.44
Poczta i telefon	
Postage and telephone	1,043.20
Koszty związane ze sprzedażą książek	
Book Sales expenses	1,687.81
Koszt dorocznego apelu	
Annual drive cost	310.00
Dorywcza pomoc biurowa	
Office help	2,252.00
Koszt wydawnictw Instytutu	
Institute's publications	7,825.50
Subwencje na prace naukowe	
Grants	703.25
Biblioteka i archiwa	
Library and archives	524.56
Wynagrodzenie księgowego	
Auditing expenses	250.00
1) Różne	
1) Miscellaneous	1,601.81
	Razem
	Total 23,330.97

LISTA CZŁONKÓW INSTYTUTU

W okresie sprawozdawczym miały miejsce następujące zmiany w składzie członków Instytutu:

1. Rada Instytutu nadała godność Honorowych Patronów Instytutu inż. Andrzejowi Beckowi oraz wieloletniemu członkowi dożywotniemu i byłemu prezesowi Instytutu, p. Wiesławowi Domaniewskiemu.
2. Rada Instytutu ustanowiła dwóch nowych członków-korespondentów w osobach dr. Jerzego Korab-Brzozowskiego z Brukseli i dr. Janusza Rakowskiego z Zurichu. Ilość członków-korespondentów wzrosła obecnie do 18 osób.
3. Wobec zgonu dwóch członków dożywotnich, byłego prezesa Instytutu inż. Ignacego Nurkiewicza i dr. Henryka Grubera, ilość członków dożywotnich wynosi obecnie 5 osób.
4. Rada Instytutu przyjęła 4/ nowych członków zwyczajnych, w tej liczbie 12 organizacji. Z listy członków zwyczajnych ubyło 23 osoby, w tej liczbie 12 zmarłych oraz 11 osób za zaległe składki.
5. Po uwzględnieniu powyższych zmian, poczet członków Instytutu wyraża się cyfrą ogólną 379 na którą składa się: 1 członek honorowy, 5 członków dożywotnich, 4 członków wspierających, 18 członków-korespondentów oraz 351 członków zwyczajnych. Zestawienie to nie obejmuje 29 Honorowych Patronów Instytutu.

HONOROWY CZŁONEK INSTYTUTU

Prof. Oskar Halecki

HONOROWI PATRONOWIE INSTYTUTU

W.J. Bayer	J.E. Jan Kardynał Król	K. Rozmarek
A.J. Beck	A. Łagodzińska	F.X. Swietlik
E.J. Derwiński	W. Laska	M.S. Szymczak
J.D. Dingell	Gen.A.Narbut-Łuczyński	S.P. Turkiewicz
W. Domaniewski	A.A. Mazewski	Ks.Płk.F. Tyczkowski
T.J. Dulski	I. Morawski	E.T. Urbaniak
H. Helstoski	A. O'Koński	J. Węgrzynek
H. Janoska	Dr.W. Piłsudska	C.E. Wilowski
Prof.W. Jędrzejewicz	R.C. Puciński	K.J. Zabłocki
Gen.W. Kowalski	D.D. Rostenkowski	

CZŁONKOWIE DOŻYWOTNI

Irena Cittadini
Wiesław Domaniewski
Włodzimierz Falencki

L.A. Kupferwasser
Zofia Michałowska

Jan Brzustowicz
Ks.Dr. Zdzisław Musialik

Dr.S. Nałęcz-Korzeniowski
Dr. Aleksander Rytel

CZŁONKOWIE WSPIERAJĄCY**CZŁONKOWIE KORESPONDENCI**

Płk.Dr.Stanisław Biegański - w Londynie
Dr.Jerzy Korab-Brzozowski - w Brukseli
Prof.Arthur Coleman - w Cheshire, Conn.
Dr.Maria Danilewicz - w Londynie
Dyrektor Biblioteki Polskiej

Prof.Roman Debiński - w Waszyngtonie
Prof. Irena Gałęzowska - w Paryżu
Sekt. Gen. Tow. Hist.-Liter.
Kustosz Archiwów Biblioteki Polskiej
i Muzeum im. A. Mickiewicza

Gen. Kazimierz Glabisz - w Londynie
Płk. Kazimierz Iranek-Osmecki - w Londynie

Ks.Infulat Walerian Meyszowicz - w Rzymie
Prezes Polskiego Towarzystwa Historycznego

Gen.Tadeusz Petczyński - w Londynie
Dr.Janusz Rakowski - w Zurichu
Gen. Stanisław Skwarczyński - w Londynie
Gen. Józef Smoleński - w Londynie
Min.Dr. Jan Starzewski - w Londynie
Tadeusz Święcicki - w Paryżu
Gen. Tadeusz Alf-Tarczynski - w Londynie
Prof. Piotr Wandycz - w Hamden, Conn.
Jan Weinstein - w Guildford, Surrey, (England)

CZŁONKOWIE ZWYCZAJNI

Abel Teodor, Prof. (N.Y.)
Ablamowicz Hanna (Calif.)
Anders Tadeusz, Płk. (N.Y.)
Andrzejczyk Henryk, (Ill.)
Baliński Antoni (Peru)
Bajor Ada (Mass.)
Bajor Jerzy (Mass.)
Bannet Anna (Mass.)
Bazanowski Kazimierz (N.Y.)
Beck Andrzej, Inż. (R.I.)
Białasiewicz Józef (Ill.)
Białokur Halina (N.Y.)
Bielawski Albin (N.J.)
Bielec J. (Calif.)
Bobotek Henryk (Va.)
Bobotek Władysław (Calif.)
Bogucka Jadwiga (Pa.)
Borowicz Czesław (Ohio)
Boyar Sergiusz Leon, Dr. (N.Y.)
Braynack George (N.Y.)
Brodecka Franciszka (N.Y.)
Bronny Joachim, Dr. (Ill.)
Brzenk Antoni (N.Y.)
Brzeziński Zbigniew, Prof. (N.Y.)
Budny Michał (N.Y.)
Bulas Romuald (N.Y.)
Buterlewicz Kazimierz, Płk.(N.Y.)
Celanowski Zbigniew (N.J.)
Cetner Jan, Dr. (N.Y.)
Chodacki Marian, Min. (N.Y.)
Choroszewski Henryk (Canada)
Chramiec Andrzej, Płk.(Va.)
Ciołek Włodzimierz (N.Y.)
Citron Adela (N.Y.)
Czerwiński Tomasz (Va.)
Dąbrowski Stanisław, Prof.(Pa.)

Debiński Jan (Md.)
Dmowski Sylwester (Colo.)
Dobczyński Serafin (N.Y.)
Dobroszycki Lucjan, Dr. (N.Y.)
Dobrzański Tadeusz, Mjr. (Pa.)
Domaniewska Antonina (N.Y.)
Domaniewska Zofia (N.Y.)
Doncovicz Sally (Ohio)
Drozdowski Antoni, Ks. (N.J.)
Drwal Jan (Ill.)
Drymmer Tomir (Canada)
Drzewieniecki W.M., Prof. (N.Y.)
Dubiniński Aleksander (Ill.)
Duch Franciszek, Ks. (Conn.)
Duczakowski Józef (Mass.)
Dudziec Amelia (N.J.)
Dyner Dynowska Gaby (N.Y.)
Edwards John (N.Y.)
Ehrenkreutz A.E., Prof. (Mich.)
Eminowicz-Waldo Stefania (Ariz.)
Faleński Jan, Dr. (Ohio)
Filar Nellie (Mass.)
Flaum Jerzy (Ohio)
Flieger Leon (Conn.)
Flisiński Wacław (N.Y.)
Frasaszek Feliks (N.Y.)
Friends of Wilno Ass'n. (Ill.)
Fronczak A.W., Ks. (N.J.)
Fryling Jan, Dr. (N.Y.)
Fryling Kathleen (N.Y.)
Futuyma Genowefa (Fla.)
Gąsiorowska-Nechay J.(Ill.)
Gajewski M.A., Dr. (N.Y.)
Gałązka Jacek (N.Y.)
Ganczewska Pelagia (Ill.)
Garczyński Andrzej (N.Y.)

Gawronski Bolesław (Ill.)
Gębska Stefania (Mass.)
Gębski Antoni (Mass.)
Gierat Stanisław, Mjr.(Conn.)
Gołębiowski Jan (Ohio)
Gortat Wincenty (N.J.)
Grabowski Tadeusz (N.J.)
Gromada T.V., Prof. (N.J.)
Gruszka Augustyn, Gen. (N.J.)
Harcaj Piotr, Płk. (Ill.)
Hołowacz Marianna (Ohio)
Jaffe Zygmunt, Dr. (N.Y.)
Jakubiak Kazimierz (N.Y.)
Janczur Zbigniew (Calif.)
Janiszewski Tadeusz, Inż. (N.Y.)
Janta Aleksander (N.Y.)
Januszewski Mieczysław (Ill.)
Jędrzejak Feliks (Ill.)
Jędrzejewicz Jadwiga (N.Y.)
Jędrzejewicz Tomasz, Inż.(N.Y.)
Jędrzejewicz Wacław, Prof.(N.Y.)
Kaczmarek Jan, Płk. (Wash. D.C.)
Kanaś Kazimierz (Ohio)
Karpinska Alicja (N.Y.)
Karpinski Jan, Ks. (N.Y.)
Katelbach Janina (N.Y.)
Katelbach Tadeusz, Sen. (N.Y.)
Katowicz Leon, Dr. (N.Y.)
Katulski Edward, Dr. (Mich.)
Kawęcki Bohdan (N.Y.)
Kazimirski Janusz (France)
Kazmierski John (N.J.)
Kazmirek Tadeusz (N.J.)
Kinstowski Sławomir (Canada)
Kintopf Mieczysław (Canada)
Kleszczyńska Irena (N.Y.)

CZŁONKOWIE ZWYCZAJNI (c.d.)

- Kleszczyński Edward, Sen. (N.Y.)
 Klimkiewicz Władysław, Inż. (N.J.)
 Klimowicz Zygmunt, Ks. (N.J.)
 Kobierski Dennis (Mich.)
 Kogut Henryk (Mich.)
 Kofiaczkowski Wojciech, Płk. (N.Y.)
 Kołodziejczak Boguchwał (Colo.)
 Koło Lwowiec w Chicago (Ill.)
 Kołowski Stanley M.Br. (N.J.)
 Kopeć-Uchacz Janina (Del.)
 Koper Antoni (Va.)
 Korczyński Aleksander, Prof. (N.Y.)
 Korsak Halina (N.Y.)
 Korsak Witold (N.Y.)
 Korwin-Rhodes Maria (Wash. D.C.)
 Kosinski Jerzy (N.Y.)
 Koszałkowski Zygmunt (N.Y.)
 Kotlewska Halina (N.Y.)
 Kowalik Jan (Calif.)
 Kowalski Jan (N.Y.)
 Kowalski Wincenty, Gen. (Fla.)
 Kozaczka Stanley (Mass.)
 Krajewski Tadeusz, Ks. (N.J.)
 Kreczyński Kazimierz (Ill.)
 Krance Kazimierz (Wis.)
 Krawczyńska Kazimiera (Ill.)
 Król Jan M. (N.Y.)
 Kruk Stefan (N.Y.)
 Krychowski Tadeusz (Canada)
 Krzyżanowski Janusz (N.J.)
 Kucharski Janusz (N.Y.)
 Kucharski Witold, Dr. (Wenez.)
 Kuciejski Bernard (Mo.)
 Kwikz Gustave (Conn.)
 Kulczycki Stanley (Mich.)
 Kupferwasser Irena (Ill.)
 Kutten Antoni, Dr. (Mass.)
 Kwiatkowski Aleksander, Płk. (Md.)
 Kwieciński Bogdan, Płk. (Canada)
 Labowski Michał (N.Y.)
 Landau Wilhelm (N.Y.)
 Langrod Witold, Dr. (N.Y.)
 Lanocha Narcyz (Md.)
 Laska Frank (Fla.)
 Lazarewicz Tadeusz, Inż. (N.Y.)
 Lazarewicz Valentine (N.Y.)
 Lazowska Maria (Ill.)
 Lazowski Eugeniusz, Dr. (Ill.)
 Lazowski-Tucchio Barbara (Conn.)
 Lech Józef (Pa.)
 Lerski Jerzy, Prof. (Calif.)
 Lewandowski Antoni (N.Y.)
 Lezgowska Michał (Ohio)
 Librach Jan, Dr. (N.Y.)
 Liga Helena Modjeska (N.J.)
 Liga Morska w Ameryce (Ill.)
 Liga Morska w Ameryce (Mich.)
 Ligman Stanisław (Fla.)
 Ligus K. (Calif.)
 Lipiński Jan K. (N.Y.)
 Lipska Anna (N.Y.)
 Longin Zdzisław (La.)
 Łuczynski-Narbut Aleks., Gen. (Conn.)
 Łuka Edward, Dr. (N.Y.)
 Łukaszewicz Juliusz, Prof. (Va.)
 Łukaszewicz Józef, Dr. (N.Y.)
 Madura L., Ks. (N.J.)
 Majdański Kazimierz (N.J.)
 Marchwicki Leon, Płk. (N.Y.)
 Markiewicz Edmund (Conn.)
 Marquart Arthur (Ill.)
 Mastalski Józef (Pa.)
 Matecki Caroline (Wash. D.C.)
 Matthews Jan Stanisław, Dr. (Ohio)
 Meloch Chester, Ks. (N.Y.)
 Michałowski St. (N.Y.)
 Miciński Stanisław (Ohio)
 Milewski Stanisław, Dr. (Conn.)
 Minkowski Jan, Prof. (Md.)
 Moklak Władysław (N.J.)
 Nakaszdyze Jerzy, Prof. (N.Y.)
 Nanaushwili Jan (Calif.)
 Natkańska Jadwiga (Pa.)
 Namowicz Wacław, Ks. (N.Y.)
 Nieder Estelle (Calif.)
 Nowachek A.G., Dr. (N.Y.)
 Nowakowski Bogusław (Conn.)
 Nowińska-Onka S. (Fla.)
 Nowobilski Władysław (N.Y.)
 Nuroczyński Witold (Mass.)
 Nyka Walenty, Dr. (Md.)
 Obierek Leopold, Dr. (N.Y.)
 Ojarowsky George S. (N.Y.)
 Olan Kazimiera (N.Y.)
 Onaciewicz Włodzimirz, Płk. (Wash. D.C.)
 Orłowski Aleksander (Vt.)
 Orłowski Leon, Min. (Wash. D.C.)
 Ostromecki-Zaprawa Jan, Dr. (N.J.)
 Ostrowski Piotr (Ohio)
 Ozóg Stanisław (N.Y.)
 Pajak Joseph (Mass.)
 Papee Kazimierz, Amb. (Italy)
 Pawłowicz Leszek (N.Y.)
 Pawłowicz Tadeusz (N.Y.)
 Pełczyński Władysław, Ks. (Mass.)
 Peszke Michał, Dr. (Conn.)
 Piłarski Michał (England)
 Piłsudski-Ekimov Roza (Calif.)
 Pisarski Jerzy (N.Y.)
 Pisarski Lech (Calif.)
 Polewko Michał (Calif.)
 Polish-American Congress (Fla.)
 Polish-Roman Cath. Union of America (Ill.)
 Polish University Club (N.J.)
 Pol.-Kanad. Tow. Wzaj. Pomocy (Canada)
 Pomian Andrzej, Płk. (Wash. D.C.)
 Popiel-Cimachowicz Zofia (Mass.)
 Poźniak Tadeusz, Dr. (N.Y.)
 Praczkajło Jan, Ks. (N.Y.)
 Probrszcz Dionizy (Mass.)
 Prokopiński Paweł (N.Y.)
 Pronasko Maria (Calif.)
 Przedpeński Tadeusz (N.Y.)
 Przyborowski Romuald (Pa.)
 Pułaska Jadwiga (N.Y.)
 Pułowska Tamara (N.Y.)
 Pypno Witold (Ill.)
 Radochoński Stefan, Dr. (Ill.)
 Radziejowski Adam, (Ill.)
 Raginski Leo (Ill.)
 Rajchman Zofia (Fla.)
 Rieben A. Henning (N.Y.)
 Ripa Karol, Dr. (Ill.)
 Rodzińska Halina (N.Y.)
 Rojek Arthur, Ks. (N.Y.)
 Rogalski Stanisław, Inż. (N.Y.)
 Roman Stanley, Dr. (Mich.)
 Rosada Stefan (N.Y.)
 Rosen de Jan (Wash. D.C.)
 Rucker Gustawa (N.Y.)
 Rudzka Walentyna, Dr. (N.Y.)
 Rutkowski Józef, Ks. (Ohio)
 Rychłowski Edward (N.Y.)
 Ryl Władysław (N.Y.)
 Sadowski Roman (N.Y.)
 Salowey Stanley (N.Y.)
 Sapięha Paweł (N.Y.)
 Sawicki Antoni (N.Y.)
 Schenker Oskar, Dr. (N.Y.)
 Schmidt Adam (Va.)
 Seidner Stanley (N.Y.)
 Silkiewicz Stefan (N.Y.)
 Silski Kazimierz (N.J.)
 Skwarek Vincent, Dr. (N.J.)
 Sliwiński Stan. Płk. Inż. (Calif.)
 Słoiński Tadeusz (N.J.)
 Służka Zygmunt, Dr. (N.Y.)
 Śmigiel F. (Ind.)
 Sobolewski Leon (N.Y.)
 Sosnkowska Zofia (N.Y.)
 Sosnkowski Peter (Canada)
 S.P.K. Edmonton, Alta. (Canada)
 S.P.K. Koło No. 3 (Wis.)
 S.P.K. Koło No. 19 (Mass.)
 S.P.K. Koło No. 32 (Md.)
 S.P.K. Koło No. 34 (Pa.)
 S.P.K. Koło No. 37 (Wash. D.C.)
 S.P.K. 'Samodzielne Koło (Mich.)
 Spotoski Zbigniew (N.Y.)
 Stachiewicz Bogdan (Calif.)
 Stachiewicz Wacław, Gen. (Canada)
 Stankiewicz Bronisław (Conn.)
 Stebelski Henryk (France)
 Stomma Tadeusz (Wis.)
 Sulek Władysław, Dr. (N.Y.)
 Surman Stanisław (Calif.)
 S.W.A.P. Placówka No. 1 (N.Y.)
 S.W.A.P. Placówka No. 2 (Ill.)
 S.W.A.P. Placówka No. 36 (N.J.)
 S.W.A.P. Placówka No. 103 (Conn.)
 S.W.A.P. Placówka No. 173 (Calif.)
 S.W.A.P. Placówka No. 206 (Fla.)
 Świętochowski Tadeusz, Dr. (N.Y.)
 Sywak Zofia (Conn.)
 Szabliński Mieczysław (N.Y.)
 Szawłowski Ryszard, Dr. (Canada)
 Szulinski Franciszek (N.J.)
 Tałat-Kiepszy Eryk (Ohio)
 Taras M.A. (Canada)
 Targowski Juliusz (Brasil)
 Tarnowski Antoni (Md.)
 Teclaff Ludwik, Prof. (N.Y.)
 Teperowicz Eugenia (Ohio)
 Tomaszewicz Stefan (N.J.)
 Tow. Złączonych Polaków (N.Y.)
 Traczyk Mary (Conn.)
 Tumaniszwili Jerzy (Fla.)
 Turko Piotr (N.Y.)
 Turyn Aleksander, Prof. (Ill.)
 Tyczkowski Franciszek, Ks. Płk. (N.Y.)
 Tym C. (N.J.)
 Tyszcza Edmund (Mich.)
 Ulrych Zofia (N.Y.)
 Victoria Halina (N.Y.)
 Walicki Marek (N.J.)
 Walla Juliusz, Płk. (N.Y.)
 Wanat Józef (N.J.)
 Wandycz Damian, Inż. (N.Y.)
 Wantuła Władysław (N.Y.)
 Watt Richard M. (N.J.)
 Weisbach Jadwiga (Ill.)
 Weislik Stanisław (Mass.)
 Weiss Jan (Mass.)
 Więckiewicz Tomasz (N.J.)
 Wierczerek Józef, Dr. (N.Y.)
 Wieler Jan (N.Y.)
 Wierzbianski Bolesław (N.Y.)
 Wierzbicki Mirosław (Md.)
 Wisniewski F.A., Dr. (Wis.)
 Witanowski Edward (N.Y.)
 Witenberg Romana (N.Y.)
 Witt Eugeniusz (N.Y.)
 Wittlin Tadeusz (Wash. D.C.)
 Wnuk Laurentius, Ks. (Canada)
 Wojciechowski Bronisław (N.Y.)
 Wójcik Zofia, Dr. (N.Y.)
 Worowski-Pomian Stanisław (N.Y.)
 Woytak Richard (Calif.)
 Wraga-Grant Natalie (Wash. D.C.)
 Zachariasiewicz Wład. (Wash. D.C.)
 Zajczkowski S. (Iowa)
 Zawadowski Zygmunt, Dr. (England)
 Zawodny J.K., Prof. (Pa.)
 Zbierański Czesław (N.Y.)
 Ziółkowski Franciszek (Canada)
 Zub-Zdanowicz Leonard, Płk. (Conn.)
 Z.N.P. Gmina No. 118 (Mass.)
 Z.N.P. Grupa No. 433 (Ill.)
 Z.N.P. Grupa No. 2535 (Mich.)
 Związek Polek w Ameryce (Pa.)
 Zwiastocki Józef, Prof. (N.Y.)
 Żurakowski Janusz (Canada)

ZMARLI CZŁONKOWIE INSTYTUTU

Nicefor Dąbrowiecki	Płk. Leon Mitkiewicz	Frank Polański	Edward Weintal
Gen. Michał Gałązka	Jerzy Nowak	Wincenty Przyborowski	Tadeusz Wishgrot
Dr. Henryk Gruber	Ignacy Nurkiewicz	Płk. Jan Rudnicki	Krystyna Zbierańska
Maria Janiszewska			

Ś.P. DR. KRYSZYNA ZBIERAŃSKA

Po ukończeniu studiów w Polsce i we Włoszech, oraz uzyskaniu tytułu doktora filozofii, s.p. Dr. Zbierańska rozwijała działalność naukową i pedagogiczną w Nowym Jorku. Zmarła 5-go kwietnia 1972 r., przeżywszy lat 63.

Ś.P. GEN. BRYG. MICHAŁ GAŁĄZKA

Zasłużony żołnierz Józefa Piłsudskiego, dowódca licznych jednostek artylerii, kawaler orderu Virtuti Militari, odznaczony wielu dekoracjami wojskowymi. Zmarł 13-go maja 1972 r., przeżywszy lat 78.

Ś.P. PŁK. DYPL. JAN RUDNICKI

Płk. Rudnicki, legionista, uczestnik wojny z bolszewikami w r. 1920 oraz drugiej wojny światowej, odznaczony licznymi dekoracjami polskimi i zagranicznymi, autor książki "Słowa a Czyny", zmarł w Kanadzie 23-go sierpnia 1972 r., przeżywszy lat 72.

Ś.P. INŻ. IGNACY NURKIEWICZ

Inż. Nurkiewicz, były prezes Instytutu J. Piłsudskiego w Ameryce; wybitny działacz społeczny i przemysłowiec, zmarł 16-go września 1972 r., przeżywszy lat 85.

Ś.P. PŁK. DYPL. LEON MITKIEWICZ-ZOŁĘTEK

Płk. Mitkiewicz, były dowódca 2-go pułku Szwoleżerów Rokitniańskich, były zastępca szefa Sztabu Polskich Sił Zbrojnych w czasie 2-giej Wojny Światowej, odznaczony licznymi dekoracjami polskimi i zagranicznymi, autor szeregu prac historycznych i wojskowych, zmarł 12 grudnia 1972 r., przeżywszy lat 85.

Ś.P. EDWARD WEINTAL

Były attaché prasowy ambasady R.P. w Waszyngtonie w latach 1932-1938, wieloletni członek Instytutu oraz przez szereg lat wybitny współpracownik amerykańskich pism i instytucji prasowych, zmarł w Waszyngtonie 23-go stycznia 1973 r.

Ś.P. DR. HENRYK GRUBER

Dożywotny członek i honorowy patron Instytutu, w czasie pierwszej wojny światowej służył w legionach. Był twórcą i długoletnim prezesem PKO (Pocztowa Kasa Oszczędności), oraz brał czynny udział w życiu gospodarczym Kraju. Zmarł w Buenos Aires (Argentyna) w lutym 1973 r.

CZEŚĆ ICH PAMIĘCI !

KSIĄŻKI

DO NABYCIA W INSTYTUCIE JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO

I. WYDAWNICTWA INSTYTUTU - KSIĄŻKI OPRACOWANE PRZY POMOCY INSTYTUTU

1. Józef Piłsudski YEAR 1920 AND ITS CLIMAX BATTLE OF WARSAW DURING THE POLISH-SOVIET WAR 1919-20, with the addition of Soviet Marshal Tukhachevski's - MARCH BEYOND THE VISTULA. New York - London, Piłsudski Institute, 1972.

Jest to wyjątkowa w literaturze historycznej praca w której dwaj naczelni wodzowie armii polskiej i sowieckiej, opisują sławną bitwę pod Warszawą w sierpniu 1920 r., zwaną 18-tą decydującą bitwą świata.

Praca Marszałka Piłsudskiego poprzedzona jest słowem wstępnym gen. K. Sosnkowskiego, opisem sytuacji międzynarodowej Polski w tym czasie i przedstawieniem historii całości wojny polsko-bolszewickiej od lutego 1919 r. do października 1920 r. Książka ta, w języku angielskim, jest pięknie wydana, liczy 292 strony, zawiera 15 fotografii, 8 map kolorowych i 18 wykresów. Niezbędna w każdej bibliotece, właściwy prezent dla naszych amerykańskich przyjaciół. Cena \$10.00, przes. 50¢.

KSIĄŻKI (c.d.)

2. Janusz Jędrzejewicz. "W SŁUŻBIE IDEI". Fragmenty pamiętnika i pism. Londyn, Oficyna Poetów i Malarzy, 1972. Autor, były premier, minister oświaty, senator, żołnierz I Brygady Piłsudskiego, opisuje w swych wspomnieniach urywki życia osobistego i swej działalności publicznej. Znając i blisko współpracując z Marszałkiem Piłsudskim, ukazuje go nam w nowym świetle. Daje wnikliwe charakterystyki ludzi z epoki Piłsudskiego, jak W. Sławka, A. Prystora, Prezydenta Mościckiego, Marszałka Rydza-Śmigłego i innych. Książka jest ważnym przyczynkiem do historii dwudziestolecia Polski 1918-1939.

Treść: Część I. Dzieciństwo. Wymarsz batalionu warszawskiego. Sejm 1928 r. Reforma szkolnictwa. W pałacu namiestnikowskim. Rozmowy z Marszałkiem Piłsudskim. Po śmierci Komendanta. Walery Sławek. Wspomnienia myśliwskie.

Część II. W dniu imienin Pierwszego Marszałka Polski. Piłsudski, demokracja i chwila obecna. Myśl państwowa piłsudczyków w okresie 1918-1935. Filozofia życia państwowego. Książka liczy 349 stron, zawiera 10 fotografii. Cena \$7.00, przes. 50 ¢.

3. Kazimierz Sosnkowski. "MATERIAŁY HISTORYCZNE" (w opracowaniu J. Mateckiego). Londyn-New York, Instytut Piłsudskiego (Gryf Publ.) 1966. Wybitny polski generał i naczelny wódz w 1943-44 r. opada w swej pracy teksty swych rozkazów, przemówień i wykładów oraz wspomnienia o najważniejszych zdarzeniach historycznych z epoki drugiej wojny i przed nią. Książka zawiera obszerną biografię gen. Sosnkowskiego i stanowi bardzo ważne źródło dla historii wojska polskiego w latach 1935-45. 688 stron. Cena \$9.00, przes. 50 ¢.

Dla interesujących się historią niepodległej Polski, zwracamy uwagę na ostatnie dwa tomy "NIEPODLEGŁOŚCI", czasopisma będącego organem Instytutów Piłsudskiego w Nowym Jorku i Londynie.

4. Tom 7-my (1962) zawiera, między innymi, 37 dotąd nieznanych listów J. Piłsudskiego, artykuły i relacje: M. Sokolnickiego - "Kryzys legionowy 1916 r."; B. Podoskiego - "Organizacja naczelnych władz obrony państwa"; W. Chocianowicza - "Historia dywizji litewsko-białoruskiej"; A. Koca - "Przyjazd J. Piłsudskiego do Warszawy 10 listopada 1918 r."; W. Jędrzejewicza - "Japońscy kawalerowie Virtuti Militari"; L. Strzeleckiego - "Gry wojenne Marszałka Piłsudskiego" i inne. Stron 299.

5. Tom 8-my (1972) zawiera między innymi artykuły i relacje: J. Gałęzowskiej - "Józef Piłsudski wobec swej misji i jej wykonania"; gen. St. Skwarczyńskiego - "Licytacja sprawy polskiej wzyź" i "Rozbrojenie Niemców w Łodzi"; W. Jędrzejewicza - "Front litewsko-białoruski podczas wojny 1920 roku" (z mapą); Wł. J. Zaleskiego "Traktatowa ochrona mniejszości w 20-lecie niepodległości"; W. Grzybowskiego - "Samotność J. Piłsudskiego"; T. Scheetzla - "Racja stanu na Wschodzie" i inne. Stron 254. Cena każdego tomu \$4.00, przes. 25 ¢.

6. Gromada, T.V. - "ESSAYS ON POLAND'S FOREIGN POLICY 1918-1939". New York, Piłsudski Institute, 1970. Contents of six essays read on the academic conference commemorating 25th anniversary of the founding of the Piłsudski Institute in the U.S.A.: A. Korczyński - "FROM A TRIPLE YOKE TO INDEPENDENCE"; M.K. Dziewanowski - "J. PIŁSUDSKI, THE BOLSHEVIK REVOLUTION AND EASTERN EUROPE"; P. S. Wandycz - "THE TREATY OF RIGA: ITS SIGNIFICANCE FOR INTERWAR POLISH FOREIGN POLICY"; Ch.M. Kimnich - "THE WEIMAR REPUBLIC AND THE GERMAN-POLISH BORDERS"; R. Dębicki - "THE REMILITARIZATION OF THE RHINELAND AND ITS IMPACT ON THE FRENCH-POLISH ALLIANCE"; T.V. Gromada - "THE SLOVAKS AND THE FAILURE OF BECK'S 'THIRD EUROPE' SCHEME". 71 pgs. Price \$2.50, postage 25 ¢.

7. Joseph Rothschild - "PIŁSUDSKI'S COUP D'ETAT". New York, Columbia University Press, 1966. Prof. Rothschild, znający dobrze język polski, korzystając ze zbiorów Instytutu Piłsudskiego, opracował po angielsku najlepszą, jak dotąd, historię t.zw. wypadków majowych w Warszawie w 1926 r. Dzieło to otrzymało nagrodę Instytutu Piłsudskiego w 1968 r., jako najlepsza książka o Polsce, wydana w ostatnim dziesięcioleciu. Liczy 447 stron. Cena \$10.00, przes. 50 ¢.

Druka wojna światowa wybuchła o Polskę. Dla chcących bliżej zapoznać się z historycznymi faktami, które doprowadziły do wojny, polecamy dwie książki po angielsku opracowane na podstawie dokumentów znajdujących się w Instytucie Piłsudskiego. Są to wspomnienia i dokumenty z okresu bezpośrednio przed wojną, dwóch polskich ambasadorów reprezentujących Polskę w Berlinie i Paryżu.

8. W. Jędrzejewicz, ed. - "DIPLOMAT IN BERLIN 1933-1939". Papers and Memoirs of Jozef Lipski, Ambassador of Poland, New York, Columbia University Press, 1968. 717 stron, 19 fotografii. Cena \$17.50, przes. 50 ¢.

9. W. Jędrzejewicz, ed. "DIPLOMAT IN PARIS 1936-1939". Papers and Memoirs of Juliusz Łukasiewicz, Ambassador of Poland. New York, Columbia University Press, 1970. 434 stron, 16 fotografii. Cena \$12.50, przes. 50 ¢.

II. INNE WYDAWNICTA

10. "DIARIUSZ I TEKI JANA SZEMBEKA (1935-1945)". - w opracowaniu Tytusa Komarnickiego (tomy I-III) i Józefa Zaratkiego (tom IV), Londyn, Polish Research Centre, 1964-1972. Jan Szembek był wiceministrem spraw zagranicznych i jego zapiski dotyczące zagadnień międzynarodowych a specjalnie polskiej polityki zagranicznej, przedstawiają niezwykłą wartość dla każdego, interesującego się tymi zagadnieniami. Codziennie notowane przez Szembeka fakty i rozmowy z dyplomatami, opatrzone zostały przez wydawców komentarzami i dokumentami. Dzieło to ma wielkie znaczenie dla historyka badającego ostatnie lata pokoju w Europie.

Tom I (1933-35) 608 str. Tom II (1936) 588 str. Tom III (1937) 456 str. Tom IV (1938-39) 820 str. Cena całości \$50.00. Oddzielne tomy I-III po \$10.00. tom IV \$21.00 Przesyłka całości \$1.00, pojedynczego tomu 50 ¢.

11. "ARMIA KRAJOWA W DOKUMENTACH". Tom I: wrzesień 1939 - czerwiec 1941. Londyn, Studium Polski Podziemnej, 1970. Jest to monumentalne wydawnictwo, którego tom I ukazał się w druku i zawiera 182 dokumenty dotyczące powstania w Polsce, Związku Walki Zbrojnej, zawiera fotografie dokumentów oraz 2 mapy. Niezmiernie ważne dokumentarne dzieło dla interesujących się powstaniem podziemnego ruchu zbrojnego w Polsce. 611 str. Cena \$14.00, przes. 50 ¢.

12. Jan Ostaszewski, ed. - "MODERN POLAND BETWEEN EAST AND WEST". Six essays. London, The Polish School of Political and Social Science, 1971. Contents: P.A. Szudek - REBIRTH AND INDEPENDENCE (1918-1939). W.T. Koc - POLAND IN THE SECOND WORLD WAR. W. Choroszewski - POLAND UNDER STALIN-BIERUT REGIME (1947-1956). M. Dalecki - OCTOBER 1956 AND AFTER. B. Brodziński - THE POLISH ECONOMY. J. Ostaszewski - POLAND AND THE INTEGRATION OF EUROPE. 143 pp. \$3.00, postage 25 ¢.

13. Witold Babinski. - PRZYCZYNNKI HISTORYCZNE DO OKRESU 1939-1945. Londyn, B. Swiderski, 1967. Autor podaje informacje i dokumenty dotyczące działalności rządu polskiego na emigracji, powstania ruchu zbrojnego w kraju. Daje on liczne materiały odnośnie powstania warszawskiego 1944 roku. konferencji w Jałcie i San Francisco. Książka zawiera 88 dokumentów, w tym wiele dotąd nieznanych. 712 str. Cena \$10.00, przes. 50 ¢.

ENGLISH SECTION

SCHOLARLY WORKS

During the last year the Institute was very active, as a result of expanding of its participation in the Polish and international scientific and educational life. Its own, as well as other publications, in referring to the abundant documentary collections and the library of the Institute, continued to attract numerous scholars from America as well as from England and Europe. Swift dissemination of information about the sources of historical documentation drew personal or written requests for assistance or guidance from the ever increasing numbers of individual scholars.

Below are listed some of the major subjects studied in 1972 at the Institute or with its active assistance.

Rev. Zdzisław Musialik continued a two-year research for his doctorate thesis on the role of General Weygand in the Battle of Warsaw in 1920, completed successfully at the St. John's University in November, 1972. Other scholarly works dealt with the biography of Marshal Rydz-Śmigły, of Maciej Rataj, of Roman Dmowski, the role of Piłsudski during the 1904-1905 revolution, the development of his political and military concepts, the 1919 Paderewski Government, the problem of Communism in Poland, the Communism among the Jews in Poland, the Uprisings in Upper Silesia, the 1944 Warsaw Uprising, the transportation problems in Poland, the Polish National-Democracy during 1887-1907, the origins of the Polish Nationalist Party, the Polish political élite between the two World Wars, Poland during 1918-1939, the British guarantee for Poland in 1939, the Eastern Pact, the Polish foreign policy during the Second World War, the Polish-Ukrainian relations in 1919-20, the Polish-German relations in 1932-33, Westerplatte, the "Cold War" in 1943-46, and many others.

PUBLICATIONS OF THE INSTITUTE

The middle of 1972 saw the appearance in the English language of the basic work of Piłsudski, YEAR 1920, published jointly by the New York and London Institutes, with the addition of Soviet Marshal Tukhachevski's MARCH BEYOND THE VISTULA. This has been hailed as a most significant historical book in which two Commanders-in-Chief of the opposing armies describe the Battle of Warsaw of August, 1920, called the 18-th decisive battle of the world. Translated for the first time into English, it follows previous publications in the French, German, Russian and Hungarian languages. Beautifully edited, the book contains 292 pages with 15 photographs, 8 maps in color and 18 diagrams.

(Publications of the Institute, ctd.)

After some years' interruption, the two Institutes in New York and in London, published the VIII-th volume of NIEPODLEGŁOŚĆ (INDEPENDENCE), a periodical organ of both Institutes. It contains 254 pages.

The New York Pilsudski Institute was largely instrumental in the publication of the memoirs and writings by Janusz Jędrzejewicz, W SŁUŻBIE IDEI (IN THE SERVICE OF AN IDEA). It contains 349 pages with 10 photographs.

COLLECTIONS OF DOCUMENTS

The archives of the Institute continued to expand during 1972. Among many valuable acquisitions the following should be mentioned: - a set of photostatic documents from the British Foreign Office, donated by Dr. S. Stanisławska and dealing with the internment of the Foreign Minister of Poland, J. Beck in Rumania in 1940-44, a set of photostatic documents also from the British Foreign Office, donated by J. Weinstein and concerning the Katyn mass murder of Polish Army officers; a few private collections of manuscripts, memoirs, memorabilia, etc.

Considerable progress has also been achieved during 1972 in the time-consuming task of systematic and orderly organization of some of the voluminous documentary collections, to make them more readily accessible to students and scholars, such as the archives of the three Upper Silesia Uprisings of 1919-1921, the archives of the National Committee of Americans of Polish Origin (KNAPP) for 1942-1960, the papers of the Polish-American Congress, and others.

LIBRARY

The library of the Institute also continued to expand, reaching for January 1, 1973 a number of 5,343 catalogued books, an increase of 336 positions in comparison to the previous year. The brochure section contains some 3,500 items, not catalogued but arranged by subjects. The periodicals section contains 1,513 catalogued items, 93 of which are dealing with the Polish underground press during 1939-1946.

The Institute successfully participated in two public annual sales of Polish books.

In addition to the direct purchase of some books, the expansion of the library is due to many generous donations by members and friends of the Institute.

Thus Mrs. J. Matecka (Washington) donated 110 books, Mr. L.A. Kupferwasser (Chicago) - some 100 commemorative postcards of the Polish Legions, Dr. L. Bodeński (New York) - some 30 books and periodicals. - Also the following persons and organizations have donated books, brochures, documents, photographs and other memorabilia:

Assembly of Captive European Nations (ACEN), H. Archacki (New York), J. Białasiewicz (Chicago), Dr. S.L. Boyar (New York), M. Coleman (Cheshire, Conn.), J. Czermańska (New York), W. Domaniewski (New York), W.T. Drymmer (Ottawa, Canada), W. Dziarczykowska (California), Prof. M.K. Dziewanowski (Boston), S. Eminowicz (Phoenix, Ariz.), L.B. Fliieger (New Britain, Conn.), W.S. Flisiński (New York), Dr. J. Fryling (New York), Mrs. Grabińska (New York), Dr. H. Gruber (Buenos Aires), Gen. A. Gruszka (Oakland, N.J.), Col. P. Harcaj (Chicago), Prof. B. Helczyński (London, Eng.), E. Hemmerling (Irvington, N.J.), T. Idzikowski (Daytona Beach, Fla.), M. Jackowska (Nice, France), S. Jan-kiewicz (Chicago), A. Janta (New York), Prof. W. Jędrzejewicz (New York), S. Jordanowski (New York), A. Karpińska (New York), T. Katelbach (New York), B. Kawecki (New York), E. Kleszczyński (New York), Dr. A. Korczyński (New York), W. Korsak (New York), J. Kowalski (New York), F. Krance (Oshkosh, Wis.), Dr. W. Langrod (New York), Col. Leśniak (London), K. Libicki (London), Z. Lepkowska (Pretoria, S.Afr.), F. Mościcki (New York), Dr. L. Obierek (New York), V. Panucévic (Chicago), T. Pawłowicz (New York), maj. J.W. Powers (Chatham, N.J.), J. Rancewicz for the Federation of Polish Women in Canada (Vancouver), D. Rogoyski (Washington, D.C.), A. Rostan (New York), A. Rudzki (New York), T. Słonski (Jersey City, N.J.), T. Święcicki (Paris), Rev. Col. F. Tyczkowski (New York), D. Wandycz (New York), J. Weinstein (London), R. Woytak (Carmel, Calif.), T. Zawistowski (Storr, Conn.), C. Zbierański (New York).

The Institute wishes to extend sincere thanks to all donors for their generosity and for contributing towards the good cause of expanding its library and documentary collections.

MAKE DONATIONS IN YOUR LAST WILL AND TESTAMENT IN FAVOR OF THE INSTITUTE

If you wish to leave a permanent and living monument of your adherence to the Polish cause, remember at the time of making your last Will and Testament, the Institute of Jozef Pilsudski. Inform your attorney to mention in your last Will and Testament the amount which you desire to give. - The simple legal form is as follows: "I give devise and bequeath to Jozef Pilsudski Institute of America, Inc., for Research of the Modern History of Poland, located at 381 Park Avenue South, New York City, the sum of \$ ..... I further direct that should there be any taxes that in my State may be levied upon this bequest be fully paid out of the residue of my estate.

